

דפנה זימרמן- קליבלנד.

נושא : תרבות ישראלית- כמה ממאפייני התרבות הישראלית.

מטרת הפעולה : שהחניך יבין עד כמה שהתרבות הישראלית שונה, מגוונת אך נורא מיוחדת.

בפעולה החניכים יטעמו מעט מהתרבות הישראלית.

פרטים טכניים : הפעולה מורכבת מתחנות. (אביזרים טכניים מצוינים למטה)

משך זמן הפעולה : בערך שעה וחצי.

הפעולה הינה ליום חול.

גודל הקבוצה : כדי שזה יהיה מעניין לפחות 10 אנשים.

מקום הפעילות : מרחב גדול כלשהו.

קהל יעד : מתאים לכל הגילאים.

חומרים\אביזרים נדרשים :

לתחנה מס' 1-תחנת האוכל הישראלי : פלאפל, פיתות, חומס, ירקות (מלפפונים, עגבניות, בצל), מלח, פלפל, שמן זית, כף גדולה לערבוב+ הגשה. סכינים+ קרשי חיתוך (שיהיה מספיק גם להכנת הסלט וגם כדי להכין את הציפס), סיר גדול להכנת הציפס ולפלאפל, לדאוג שיהיה מקום כדי לחמם את כל האוכל (כלב גז, כיריים וכד'). וכלים חד פעמיים לאכילה.....

לתחנה מס' 2- תחנת השוק : ירקות, פירות, מאפים, בגדים משומשים או כל דבר אחר שאפשר למכור בשוק. להכין כסף מדומה (בשקלים!! ולא דולרים..). רצוי להכין תפאורה של שוק (באסטות, מוכרים, קונים וכד')

לתחנה מס' 3- תחנת הצבא : מדים של צה"ל, קונוסים, כדורים למיניהן, משרוקיות, מזרנים (אם אפשר להשיג), כל דבר שיכול לעזור לכן לבנות מבוך מכשולים. רצוי להביא קלטת שיש בה סאונד של שירי מלחמה.

לתחנה מס' 4- תחנת הטבע הישראלי : מפת ארץ ישראל, תמונות של נוף ישראלי.

לתחנה מס' 5- שירים ישראלים : גיטרה, מרשמלו, שיפודים, דפים עם מילים של שירים לחלק לחניכים (או שתכתבו את זה על בריסטול גדול). אם אתן מכינות קומזיץ אז לדאוג לקרשים, להכין המון מים ומטף לכיבוי שריפות.....

שלבי הפעולה : הפעולה מורכבת ממספר תחנות, כל תחנה היא סוג של מאפיין מהתרבות הישראלית. החניכים יעברו בין התחנות כקבוצה אחת. אלא אם כן הקבוצה הינה קבוצה של יותר 15 אנשים ואז אפשר לפצל את הקבוצה.

התחנות:

תחנה 1- תחנת האוכל הישראלי.

התרבות הישראלית אינה מאופיינת במסעדות ודוכני אוכל מהיר "פאסט-פוד", אלא מאפיין ישראלי נורא בולט זה דוכני הפלאפל והשווארמה.
בתחנה זו החניכים יכינו בעצמם את "האוכל הישראלי" שהוא: פלאפל, פיתות, סלט וצי'פס.
אם יש הרבה חניכים אפשר לפצל אותם לכמה קבוצות ושכל קבוצה תכין רק דבר אחד או שניים.
חשוב מאד לזכור: בזמן שמטגנים את הצי'פס בשמן עמוק, המדריך/ה חייבים להיות צמודים לסיר!!

תחנה 2- תחנת השוק.

למרות שבשנים האחרונות חלק מהישראלים נדבקו בחידק "הקניון", עדיין מאפיין ישראלי חזק הוא השוק העירוני. ההמולה, המוכרים, הבאסטות, ההתמקחויות בין הסוחר לקונה- כל אלה הם מאפייני השוק.
בתחנה זו נמחיש את תחושת השוק הישראלי "המסורתי", לכן, נחלק את הקבוצה לחצי. חצי מהקבוצה תהיה הסוחרים של השוק והחצי השני יהיו הקונים. את קבוצת הסוחרים נעמיד ליד הבאסטות שצריך להכין מראש ונביא להם כל מיני ירקות, פירות, מאפים, בגדים וכדומה, ואומרים להם שהמטרה שלהם למכור כמה שיותר דברים מהבאסטה שלהם, ועליהם לגרום לקונים לקנות כמה שיותר.
לקבוצת הקונים מביאים סכום כסף מוגבל (כמובן שמביאים כסף מדומה) ומותר לקנות מהסוחרים רק מהכסף הזה. מה שיקרה ברגע שהמשחק יתחיל זה שכל הסוחרים ירצו שכולם יקנו מהם ותתחיל המולה של שוק בחדר.
אם אתם רוצים להפוך את זה לתחרות, אז אפשר שכל קבוצה תיהיה פעם אחת בתפקיד של הסוחרים ופעם אחת בתפקיד הקונים.

תחנה 3- תחנת הצבא.

הגיוס לצבא הגנה לישראל הינו שלב בחיים שכל אזרח בישראל עובר כשהוא מגיע לגיל 18.
הגיוס לצבא תופס אותך מבחינה משמעתית, ואידיאלית בשלב הכי משמעותי בחיים שלך. בני הנוער מחכים בקוצר רוח להתגייסות לצבא כדי להוכיח את אהבתם לעם ולמולדת ואת הרצון העז להגן על תושבי ישראל.
בתחנה נעביר קצת מרוח הצבא לחניכים.
בתחנה המדריכים שמעבירים ילבשו את מדי צה"ל והם יעבירו "מיני" טירונות לחניכים.
בפעילות זו אפשר לעשות מעין מסלול מכשולים שיכלול: ריצה בין קונוסים, זחילה, נפילה לשכיבות שמיכה וכפיפות בטן, מרוץ שליחים וכדומה.
לפני תחילת הפעילות ניתן לצבוע לחניכים את הפנים בצבעי הסוואה (ירוק ושחור) ולהשמיע ברקע שירי מלחמה, ו"להלחיץ" אותם עם משרוקיות.
לאחר שהחניכים סיימו את ה"מיני" טירונות אפשר להושיב אותם ולספר להם סיפורי גבורה על חיילים. (סיפורי הגבורה מצורפים בנספחים, אפשר לחפש באינטרנט לעוד סיפורי גבורה)

תחנה 4- תחנת הטבע הישראלי.

דבר שמאפיין את התרבות הישראלית הוא שבכל יום חופש במקום להישאר בבית ולראות טלוויזיה ולשחק במחשב, הישראלים ממהרים לכיוון הפארקים הלאומיים, מסלולי הליכה ופינות יפות בנופי הטבע הישראלי.

בתחנה זו נראה לחניכים קצת מהפארקים הלאומיים, מסלולי הליכה ונופי הטבע הישראלי. מחלקים את הקבוצה לכמה קבוצות קטנות. כל קבוצה תבחר לעצמה שם של מקום בארץ ישראל. הקבוצות יקבלו מעין חוברת, בחוברת יהיו מספר משימות שקשורים למקומות בארץ. כגון: * זיהוי מקומות, נחלים ואזורים בארץ.

* כתב חידה על מקום כלשהו

* הבאת סיפור על מקום היסטורי בארץ והחניכים צריכים לנחש את שם המקום.

* מיקומם של שמורות טבע פארקים לאומיים וכד' על מפת ארץ ישראל.

תחנה 5- שירים ישראליים

בכל אירוע, התאספות חברים, קומזיץ, מחנה או מסע אי אפשר להעביר את הערב בלי להוציא גיטרה ולהתחיל לשיר שירי ארץ ישראל.... כדי לסיים את ערב תרבות ישראלית בצורה כיפית ונחמדה מושיבים את כולם במעגל, (אם אפשר בחוץ ולעשות קומזיץ קטן אז זה יוסיף לאווירה! חשוב מאד: לפני שמתכננים קומזיץ חייבים לבדוק אם מותר... רצוי לשאול את המבוגרים במקום או אפילו את המשטרה המקומית!!!) מביאים גיטרה ומחלקים לילדים כמה משירי ארץ ישראל או שירים שהפכו להיות חלק מהתרבות שלנו.....(דוגמאות לשירים+ אקורדים לגיטרה ניתן למצוא בנספחים). כדאי להביא מרשמלו על שיפודים ולשרוף אותם כדי להוסיף לאווירה.

לסיכום:

תרבות ישראלית הוא השם המקובל לתרבות ולאמנות שנוצרה בישראל החל מסוף המאה התשע עשרה ובמיוחד אחרי שנת 1948, בה הוקמה מדינת ישראל. כתוצר של חברת מהגרים, משלבת התרבות הישראלית בתוכה מגוון רחב ועשיר של השפעות ויצירה תרבותית, השאוב מהמדינות והתרבויות מהן הגיעו אליה המהגרים. מקור השפעה חשוב נוסף הוא התרבות היהודית, שהייתה תרבותם הראשית, המשנית או הרגעית של רוב מכריע מבין המהגרים. מקור השפעה משמעותי שלישי קשור בהיותה של ישראל מדינה שמספר תושביה קטן יחסית, דבר הנותן עידוד תכוף לייבוא תרבותי ממדינות אחרות, כדי לספק את מגוון הצרכים התרבותיים. (ניתן להקריא את הקטע לחניכים)

מטרת הפעולה הייתה קצת להמחיש לחניכים את התרבות הישראלית. החניכים גרים בחו"ל ולא תמיד מבינים במלוא מובן המילה מה המשמעות של להיות "ישראלי". ישראל זה גם כל מאפייני התרבות. נכון שישנם המון דברים שבהם התרבות הישראלית דומה לשאר התרבויות. אך בכל זאת יש לתרבות הישראלית פן שהוא מיוחד לה. המאפיין הזה של ה"ביחד"- שיושבים ביחד ושרים שירים, חיילים בצבא ביחד מגנים על המדינה וכולם בשביל כולם. בתרבות הישראלית לרוב אין את ההבדלים המשמעותיים של המעמדות- כולם נהנים מלהסתובב בשוק העירוני ולא

דווקא בקניון, וכולם נהנים מלאכול פיתה עם פלאפל, גם עשירים, עניים, דתיים וחילוניים שרתים בצבא.

נספחים.

סיפורי גבורה לתחנה מס' 2 - תחנת הצבא.

<http://www.gvura.org> באתר הזה יש מעל 500 סיפורי גבורה של חיילים. תכנסו לאתר ותבחרו סיפורים שמתאימים לגילאים שלהם אתן מעבירות את הפעולה. כמה סיפורים לדוגמא:

סיפור מס' 1 - רב"ט אורן מקס בן ישי ז"ל

תיאור המעשה: ב-5 בפברואר 1984, בשעות הצהריים, היה רב"ט בן-ישי מקס אורן ז"ל בדרכו ליחידתו לאחר חופשה. בנוסעו ליד מלון "מוריה" שלחוף ים המלח, ראה אש מתמרת מן הקומות העליונות של המלון. בטרם הגיעו כוחות הצלה למקום נכנס רב"ט בן-ישי מקס אורן ז"ל למלון ועלה לקומה החמישית שהייתה אפופה בלהבות, ללא כל ציוד מגן בנסיון לפנות אנשים שנלכדו באש. כשבדו זרנוק מים הצליח לפנות מספר אנשים, עד שנפגע בעצמו מהחום והעשן ונחנק למוות. במעשיו אלה גילה רב"ט בן-ישי מקס אורן ז"ל התנהגות למופת, אומץ לב, דבקות במטרה וחירוף נפש. על מעשה זה הוענק לו: צל"ש הרמטכ"ל אב תשמ"ד אוגוסט 1984, משה לוי, רב אלוף, ראש המטה הכללי.

סיפור מס' 2 - סגן עמיחי איילון

תיאור המעשה: בליל ה-19-20 ביולי 1969, בקרב הפשיטה על האי-גרין, היה סגן עמיחי איילון סגן מפקד חוליה בכוח המאחז. בשעת הפריצה ליעד, השליך רימון לעמדת ה-מכ"ם ובשעת החדירה דרך הפירצה, חיפה באש על מעבר יתר הלוחמים. שעה שטיפס על הגג נפגע במצחו מנתז, כתוצאה מאש שנפתחה מעמדה ברחבת-הגג הצפונית. הוא הטיל לעמדה זו רימון שלא התפוצץ. אחר זאת טיפס, אגב זריקת רימון רסס נוסף של בן זוגו לחוליה, הסתער על העמדה וחסל בה שני חיילי אויב. הוא המשיך להתקדם יחד עם סמ"ר זלמן רוט, תוך חילופי אש עם האויב, וחסל עמדת מק"כ. לאחר מכן הסתער עם לוחם נוסף וטיהר שתי עמדות נוספות. בהסתערות על עמדת התותחים השלישית, הושלך לעברו רימון שפצעו ברגל. הוא המשיך לירות לעמדה שממנה נזרק הרימון ואז הושלך לעברו רימון נוסף, שפצעו ביד ובצוואר. הוא המשיך לירות לעבר האויב עד שאחזו מחנק ורק אז הודיע על פציעתו והצליח לעזוב את היעד בכוחות עצמו. על מעשה זה הוענק לו: עיטור הגבורה ניסן תשל"ג אפריל 1973, משה דיין, שר הבטחון.

שירים ישראליים + אקורדים לתחנה מס' 5 -
שירים ישראליים.

אל תשכח את התקווה
C G7 C G7 Am Dm AM
השיבני ואשובה אל הארץ הטובה

שמור אלי על זה הבית
על הגן על החומה
מיגון מפחד פתע וממלחמה
שמור על המעט שיש לי
על האור ועל הטף
על הפרי שלא הבשיל עוד ושנאסף
על כל אלה...

על כול אלה
שירי ארץ ישראל
Am G C
על הדבש ועל העוקץ
Dm A7
על המר והמתוק
Dm
על ביצנו התינוקת
C G7
שמור אלי הטוב
Am G C
על האש המבוערת
Dm A7
על המים הזכים
Dm
על האיש השב הביתה
C G7
מן מרחקים

C F C
על כול אלה על כול אלה
E7 C G7 C F
שמור נא לי אלי הטוב
Am Dm Am
על הדבש ועל העוקץ
C G7 C G7
על המר ועל מתוק
C F C
אל נא תעקור נטוע
E7 C G7 C F

עוד לא תמו כל פלאיך

D__A__E__E4__

עוד הזמר לו שט

C#_C#4_____

עוד ליבי מכה עם ליל

F#_F#m_____

ולוחש לו בלאט :

Bm_B4_____

את לי, את האחת

D__A__E__E4__

את לי את אם ובת

C#7_C#4_____

את לי את המעט

F#m

המעט שנותר.

נביאה בבגדינו

את ריח הכפרים

בפעמון ליבנו

יכו העדרים.

ישנה דממה רוגעת

וקרן אור יפה

ולאורה נפסעה

ברגל יחפה.

עוד לא תמו כל פלאיך

עוד הזמר לו שט

עוד ליבי מכה עם ליל

ולוחש לו בלאט :

את לי, את האחת

את לי את אם ובת

את לי את המעט

המעט שנותר.

עוד לא תמו כל פלאיך \ ארצנו הקטנטונת

רמי קלינשטיין

פתיחה משמאל לימין :

Bm | D E | F#m | C#m E

Bm | D E | F#m | C#m E

D__Bm9_____

ארצנו הקטנטונת

C#m__F#m9__E__

ארצנו היפה

Bm9__E__

מולדת בלי כותונת

F#m(__F#m9__E__

מולדת יחפה.

E__Bm9_____

קבליני אל שיריך

D__A7+

כלה יפהיפה

C#m_Bm7_____

פתיחי לי שעריך

F#m_F#4_____

אבוא בס אודה יחפה.

בצל עצי החורש

הרחק מאור חמה

יחדיו נכה פה שורש

אל לב האדמה.

אל מעיינות הזוהר

אל בארות התום

מולדת ללא תואר

F#_F#4_____

וצועני יתום.

Bm_B4_____

אני נולדתי לשלום שרק יבוא

g dm a7 em

אני נולדתי לשלום שרק יופיע

dm7 c

אני רוצה אני רוצה

am e7

להיות כבר בו

נולדתי לאומה ולה שנים אלפיים

שמורה לה אדמה ולה חלקת שמיים

נוהיא רואה צופה הנה עולה היום

והשעה יפה זוהי שעת שלום

א א א א א..

אני נולדתי לשלום....

נולדתי לשלום

עוזי חיטמן

dm am am e

אני נולדתי אל המנגינות

e am am c f

ואל השירים של כל המדינות

am e dm am

נלדתי ללשון וגם למקום

e am dm c f

למעט להמון שיושיט יד לשלום

e e4 b7 dm a7 c g am

אא אא אא אא אא אא אא אא

פזמון : am e dm

אני נולדתי לשלום שרק יגיע

am e dm